

Takoj vseh dan razen nedelje in praznikov.
—
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostori: 2637 E. Lawrence av.
—
Office of publication: 2637 E. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4638.

LETO—YEAR XV. Cena lista je \$5.00. Entered as second-class matter January 22, 1915, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., torek, 1. avgusta (Aug. 1) 1922. Subscription \$5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 178.

TA TEDEN PRIČAKUJEJO KONCA RUDARSKIH STAVKE.

Lewis še vedno napoveduje konferenco v nekaj dneh.

RUDARJI PO ŠTIRIH MESAČIH BOJA SOLIDARNI IN ODLOČNI KOT PRVI DAN.

Washington, D. C. — Administracija upa, da stavka rudarjev konča ta teden. Vlada krogi so informirani, da Lewis s drugimi voditelji rudarjev vred aranžirajo konferenco z operatorji, ki so za spravo na podlagi stare pogodbe. Kdo so ti operatorji in koliko jih je, ni še znano. Znano pa je, da je skupina lastnikov rudnikov iz Illinois, Indiana in Ohio nezadovoljna s taktiko ostalih operatorjev, ki čakajo na distriktne pogodbe. Vprašanje je le, da ta skupina predstavlja dovolj veliko tonazo v produkciji mehkega premoga.

Iz krogov, ki so v tesni zvezi s Hardingovo administracijo, je prišla v nedeljo vest, da Harding ubere drugo pot za končanje stavke, ako ne bo še ta teden uspešne konference med rudarji in operatorji.

Predsednik namerava še te dni imenovati posebno komisijo, ki preišče premogovno industrijo. Komisija bo baže nevtralna, operatorji niti rudarji ne bodo zastopani v njej in rezultat preiskave bo predložen kongresu s priporočili za nove zakone.

Z dnem 31. julija imajo Združene države zaplet režije premoga kakor za časa vojne. Ves premog, kar ga nakopilejo v ameriških okoliših (okrog tri milijone ton tedensko) in kar ga pride iz inozemstva, je pod kontrolo vlade in porabi se sme le v določene svrhe. Henry B. Spencer je imenovan za nezvisnim kurzivnim upraviteljem.

Madison, Wis. — Vse velike pomanjkanja premoga v Wisconsinu so se mnoga mesta pričeli s ponedeljkom omejila le na najpotrebnejšo kurjavo in razsvetljavo. Napisi trdijo in reklamni napisi na steno biči več razsvetljeni. Vse občine so dobile nalog, da morajo varčevati s premogom kolikor mogoče.

Philadelphia, Pa. — John L. Lewis, predsednik unije rudarjev, ki se še vedno tukaj posvetuje s distriktnim predsedniški organizacije, poroča, da bo meddržavna konferenca med rudarji in operatorji s centralnega polja mehkega premoga aranžirana vsak čas.

Lewis je rekel v nedeljo, da se je na njegovo vabilo odzvalo precejšnje število operatorjev, ki so pripravili udeležiti se splošne medzne konference; vlad tega pričakuje Lewis, da temeljna medzna pogodba ni več daleč.

Frank Farrington, ki je dospel v Philadelphijo v soboto, je dejal: "Ko se vrnem v Illinois, bom storil vse, kar je v moji moči, da pregovorim operatorje v Illinoisu za splošno medzno konferenco, ki jo skliče predsednik Lewis. V tej važni zadevi smo vsi edini in podpiramo eksekutivo Združenih ameriških rudarjev."

Stavka rudarjev je zdaj stara štiri mesece. Vsi poskusi in napori mogočnih baronov premoga, katerim je prihitela na pomoč svezna administracija s posameznimi državami vred, da zlomijo stavko, so se izjalovili: rudarji so trdni in solidarni kakor so bili prvi dan boja. Odločenost in solidarnost stavkujočih premogarjev je tista skala, ob kateri se razbijeta požrešnost in trmoglavost operatorjev.

VELIK METEOR JE PADEL V OCEAN.

Santa Barbara, Cal. — Prebivalci opazovali velik meteor, ki je padel v morje ali pa na otočje Santa Cruz, ki se nahaja osemnajst milj južno od tukaj.

Nekateri opazovalci naravne prikazni trdijo, da se je meteor razpočil na dvoje, ko je dospel do morske površine ali zemeljske površine na otočju. Nekateri opazovalci pa trdi, da je padel na otočje in da je žarel še deset minut po svojem padcu.

PROTIVNOJE DEMONSTRACIJE OB OSEMLETNICI IZBRUHA VOJNE.

Preteklo je osem let odkar so počili prvi strelji v veliki vojni, katero so povzročile imperialistične in kapitalistične sile. V soboto in nedeljo so se vršile v Evropi in Ameriki velike demonstracije proti vojni. Iz vseh večjih evropskih in ameriških mest so prišla poročila o protestnih pohodih in shodih. V Chicagu so prireditelji demonstracij izrabili velik pohod ob otvoritvi razstave na Municipalnem pomolu za protivojni protest. Dolga vrsta moških in žensk je nosila napise "No more war" in na čelu vrste je bila standarda z napisom "Humaniteta nad nacionalizmom."

BORAHOV NAČRT PREISKAVE POLOŽEN NA POLICO.

Senatski odsek je ubil načrt z izgovorom, da bi preiskava preiskava premogovne industrije škodila.

NAREDILA BI "SLAB VTIS" NA LJUDSTVO.

Washington, D. C. — Načrt preiskave v premogovni industriji, katerega je izdelal in predložil senator Borah, je bil zadnje dni položen na polico. Senatski odsek za delo in vzgojo noče priporočiti načrta zbornici v sprejem, pač pa je naložil Borahu, da ga prej predloži predsedniku Hardingu. Ako se Harding zadovolji, da kongres uvede preiskavo tekem rudarske stavke, tedaj odsek priporoči Borahov predlog s malimi spremembami. Borah je predložil stvar Hardingu, ali ker je znano, da se administracija ne bo zadovoljila, pomeni zaključek odseka, da je Borahov načrt ubit.

Senatorja Du Pont iz Delaware in Phipps iz Colorada sta bila proti Borahovemu načrtu. Du Pont je dejal, da bi kongres naredil "slab vtis" na javnost, ako bi sprejel načrt. Rudarji bi takoj rekli, da je kongres stopil na njihovo stran — to prilike pa kongres ne sme dati rudarjem!

Drugi senatorji v odseku so tudi imeli razne ugovore proti načrtu. Caraway in Warren sta izrekla bojazn, da bi Borahov načrt preiskave o gospodarstvu in produkciji premoga izval zahtevo za nacionaliziranje rudnikov, tega pa zaboga ne sme biti!

KRVAVE DARITVE NISO VEČ V MODI.

In zategadelj so poslali spokornika v blaznico.

New York, N. Y. — V katedrali sv. Patrika se je brala metafora in pobožni verniki so klečali zatopljeni v molitev, ko je nenavaden vzklík hkratu razburil vse vernike.

Tam, na levi strani mašnika je stal neznanec. V rokah je imel krvavi nož, na prsih mu je zevala rana v podobi križa in dopovedoval je nekaj mašniku. Rev. Patrick Daly, ki je čital mašo, je neznanec nekaj pripovedoval, neznanec je pa mahal z rokami. Vrišč v cerkvi je narasel, zadaj za neznanec so se pa bliskale senes in močne roke so nasenkrat uklenile neznanca. Poklicali so policijo, ki je odgnala neznanca najprej na policijsko postajo, kasneje pa v blaznico na opazovanje. Povedal je, da se piše Frank Johannes Gabrielle in da je pripravljen darovati svojo življensko križ za Krista.

Rane Gabrielle niso nevarne, kajti mož si je prerezal le kožo.

ŽENE STAVKARJEV NA STAVKOVNI STRAŽI.

Stockton, Cal. — Žene so prevzele stavkovno stražo svojih mož, da njih možje ne krijo mestne odredbe proti razpostavljenju stavkovnih straž. Prišlo je dvajset žen na kolodvoru Southern Pacific železnice in pregovorile so osem delavcev in dvajset privatnih stražnikov, da niso prišli prihodnji dan na delo.

OB ČASU STAVKE SO LAZI POMOČ BIZNISNIM INTERESOM.

IZJAVE O POLOŽAJU ŽELEZNIČARSKIH STAVKE, IZDAJE PO ŽELEZNIČNIH RAVNATELJIH, SO NERENIČNE.

Tako izjavljajo odborški organizacij železniških delavcev.

Washington, D. C. — Izjave, ki so jih podali železniški ravnatelji s ozikom na število delavcev, kateri delajo ob času stavke, so po izjavi odborškov železniških organizacij nerensne.

Avtentična poročila, ki jih prejema odborški organizaciji železniških delavcev, pokazujejo, da so stavkujoči železniški delavci zelo dobro informirani, koliko stavkarskega dela. Ta poročila govorijo, da so železniške družbe v taki kaši, v kakršni so bile prvi dan stavke.

Pennsylvanska družba se je najbolj šopirila, da ima delavcev, kolikor jih hoče. V resnici jih pa ima le sedem odstotkov. Družba pa kljub temu trdi, da jih ima več ko petdeset odstotkov. Diferenco med pravim številom in številom ljudi, ki jih je navedla družba meddržavni trgovski komisiji, da delajo, tvorijo ljudje, ki niso delavci, ter logično ne izvrše tudi nobenega dela.

Znano je, da se meddržavna trgovska komisija ne da begati s številkami, ki jih poročajo železniški ravnatelji. Pri neki konferenci s predsednikom so člani komisije povedali, da se ne morejo zaneesti na te številke. Sugestivni so predsedniku, ako se stavka nadaljuje še dva tedna s tem številom, tedaj bo vse transportni sistem na robu propada.

Ravnatelji zapadnih železnice so boje zapreli svojih oči pred položajem in zaradi tega pritiskajo, da se deneš spopadom. Najmanj štirje železniški ravnatelji na vznođu, ki so se pridružili Atterburyju, skušajo onemogočiti vsak spopadom. Tako sadijo oni, ki so v tesni zvezi s stavko.

Brzojavka, katero je koncem tedna predsednik Harding poslal J. Cleve Deanu in v kateri sugestivno, da se železničarji vrnjo na delo, med tem se pa vrše pogajanja, niso napravile vtisa na voditelje strokovno organiziranega delavstva, da je resen poiskus za izravnavo stavke.

Mr. Bronson, ki pomaga Wm. Johnstonu, predsedniku Mednarodnega društva strojnikov, izjavlja, da delavci ne morejo zaupati v železniški delavski odbor, kajti če poda za delavce ugodno razsodbo, jo ni treba vpoštovati železniškim ravnateljem.

Železniški delavski odbor je postal enajst sto odlokov in od teh je bilo ugodnih samo štiri sto za delavce. In železniški ravnatelji so sprejeli od štiri sto odlokov le sto odlokov, za druge so se pa toliko brigali, kakor da niso bili izdani nikoli.

Bronson je povdarjal, da delavci ne morejo sprejeti predsedniških sugestij, dokler vladajo take razmere, kajti udarili bi sami sebe.

Predsednikova komunikacija je napravila na železničarje vtis, da administracija ne podvzame ničesar, da se izravna sporna vprašanja in konča stavka, ako s stvarjo ne soglašajo železniški ravnatelji. Administracija je proglasila le nazore železniških ravnateljev. Tako razumejo stavkujoči železniški delavci brzojavko, ki jo je predsednik odposlal mr. Deanu.

O starostnih pravicah, ki so jih železniški ravnatelji potegnili v spor, pa pravijo železniški delavci, da se misli na izravnavo stavke, ako niso stavkujočim delavcem priznane vse pravice, ki so jih uživali pred stavko.

Kako sadijo bratovščina prometnih uslužbencev o stavki, pa govori izjava nekega njih voditelja, v kateri pravi: "Ne bomo gledali, da železniški delavci izgube stavko. Mi opazujemo razvoj s bistrimi očmi."

Chicago in okolice: V sredo nastalo in gorke.

FARMARJI ZAHTEVAJO, DA MORAJO BITI POGOJ RUDARJEV SPREJETI.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Farmarski narodni svet je poslal apel na vse priključene farmarske organizacije, da naj pritiskajo na operatorja in predsednike železniških družb, da sprejmejo medzne pogoje stavkujočih rudarjev in železniških delavcev. Benjamin C. Marsh, predsednik Farmarskega narodnega sveta, pravi v apelu, da je v interesu farmarjev, da so delavci v rudnikih in železnicah dobro plačani. Ako delavci izgube stavko, bosta trpetela oba, delavec in farmar.

WALL STREET JE MOBILIZIRAL SVOJE POMOŽNE MOČI.

RAKNI PODJETNIKI PROTESTIRAJO V NJEGOVEM INTERESU PROTI PRIZNANJU STAVKOVNIH PRAVIC.

Danes se odloči, ako se bo stavka nadaljevala ali bo mir.

Washington, D. C. — Glasovi se širijo, da bodo železniški ravnatelji sprejeli Hardingov načrt za izravnavo stavke pod protestom, ki se anidejo v New Yorku na konferenci. Velebizniški časopisi prav dramatično opisujejo ta dogodek naprej in pravi, da bodo železniški predsedniki klonili glavo pred Hardingovo zahtevo.

Med tem pa od raznih privatnih bizniških interesov prihajajo protesti v Washington, ki jih prejema senatorji in v katerih protestirajo proti predsednikovi sugestiji, da se stavkujočim železniškim delavcem priznajo starostne pravice. Gospodje veletovarnarji in velefinančniki vidijo v priznanju starostnih pravic nevaren precedent, ki jim ni po volji. Najraje bi videli, da železniški delavci moleče, jejo na koljenih, da se zopet sprejmejo v delo.

Benjamin Hooper, predsednik železniškega delavskega odbora, bo danes v Washingtonu, da konfirira s predsednikom. Lastniki železniških delavcev se pa anidejo ravnatko danes v Chicagu, da razpravljajo o izravnavi stavke. Nekateri listi že naprej prerokujejo, da bo danes zvečer stavka železničarjev končana. Tudi glede te izjave je bolje, ako se ljudje ravna po izreku: "Ne hvalimo dneva pred večerom."

Železniška oprema je silno trpeča ob času stavke. V deželi je 70.000 lokomotiv. V začetku stavke ni bilo 24 odstotkov od teh lokomotiv nerabnih za službo. Prvega julija je bilo za službo sposobnih le 54.000 lokomotiv. Petdeset sveznih nadzornikov je vsaki dan določilo, da gre okoli dve sto petdeset lokomotiv iz službe. V teku enega tedna bi stalo na strani do tisoč pet sto lokomotiv. Ako bi se nadalje postajale lokomotive tako hitro nerabne za službo, tedaj bi v devet tednih stavke stala polovica lokomotiv v delavnice.

Z vozovi ni nič bolje. Vsaki dan so morali postaviti na stranake tisoč po več sto vozov.

Velebizniški listi so stoinsto-krat povedali, da je v Rusiji prišel gospodarski polom, ker so železnice odpovedale. Združene države se nahajajo pred takim polomom, ako se železniška stavka ne izravna. Ščasnoma bi vsa železniška oprema odpovedala in ustavljen bi bil promet na železnicah.

Gospodje v Wall Streetu so videli pezdur v očesu svoje sosednje — Rusije, niso pa videli bruna v svojem očesu, dokler ni bilo opaziti jasno in določno, da železniški promet počasi odpoveduje. Vlaki so imeli več ur zamude, vozov, lokomotiv in druge opreme pa so bili vedno več polomljene. Izostati so morali redni vlaki, da se za silo vzdržava železniški promet.

Bolgarija proti triletni moratoriji.

Sofija, 31. jul. — Bolgarska vlada je informirala zaveznikiške repa-rijske komisije, da ne more plačati 110 milijonov zlatih frankov odškodnine in proti moratoriji za tri leta.

OD POŠTNIH USLUŽBENCEV ZAHTEVAJO ODTIS PRSTOV.

POŠTNI USLUŽBENCI NASPROTUJEJO TAKI ZAHTEVI.

Ako so kriminalci vstopili v pošto službo, so vzroki v tem, da so v vojnem času vabili ljudi na ulici v pošto službo.

Washington, D. C. — Poštni department namerava odtisniti palce vseh 326.000 poštinskih uslužbencev. Tej zahtevi odločno nasprotujejo poštinski uslužbeni. To se je izvedelo v glavnem stanu Društva železniških poštinskih uslužbencev. Uslužbeni so proti odredbi, ker jo amatirajo za napad na njih značaj.

H. W. Strickland, tajnik Društva železniških uslužbencev, izjavlja, da se je v poštinem departmentu porodila ta želja, ker so odkrili v registracijski diviziji v New Yorku, da so imeli nekateri uslužbeni kriminalno preteklost za sabo, še preden so vstopili v pošto službo.

"Mogoče je bilo kriminalcem vstopiti v pošto službo v vojnem času, ko poštini uslužbenec niso plačevali življenske meze," pravi mr. Strickland. "Ljudi so postavljali na ulice in jih vpraševali, ako žele vstopiti v pošto službo. Ker je bila uvedena taka praksa, je bilo lahko kriminalcem vstopiti v registracijsko divizijo."

"Voditelji organizacij poštinskih uslužbencev izjavljajo, da v drugih mestih ne postoji ta nevarnost, da se s vsemi poštini uslužbeni ravna kot s kriminalci ali se pa sumniči, da so kriminalci in da se odtis njih palcev pošljejo glavnemu policijskemu stanu, da jih tam vložijo v album zločincev."

Voditelji organizacij poštinskih uslužbencev poudarjajo, da imajo poštne oblasti dovolj moči po obstoječih zakonih in poštinih odredbah, da se pripravijo o značaju vsakega uslužbenca. Sugestija, da vsi poštini uslužbeni odtisnejo svoje palce in odtis celo takih uslužbencev, ki imajo deset let ali več službe za sabo, izroča policiji v pregledovanje, je razlačenje poštinskih uslužbencev.

Društvo železničarskih uslužbencev priporoča, da je dobro, ako se napravi oostrejša določba za sprejem v pošto službo.

Ako bo po poštini department vztrajal pri odtisih palcev, tedaj bodo poštini uslužbeni apelirali na kongres za odpomoč proti takemu početju.

ZE ZOPET HERRIN.

Vodja premogovnega trusta dram governorja Smalla.

Indianapolis, Ind. — A. M. Ogle, predsednik National Coal Association, je 30. t. m. pisal Illinoiskemu governorju Smallu, da se za boško voljo agne in stori vse potrebne korake, da bodo "barbarski morilci" v Herrinu, ki so 23. junija ubili čez dvajset gardistov in stavkokazov, prijeti in kaznovani.

Ogle izraža veliko ogorčenje, ker je preteklo že 35 dni od bitke v Herrinu, a nihče ni bil še aretiran. Vodja premogovnega trusta pravi, da je National Coal Association "zarote organiziranih rudarjev" Ogle obljubljuje Smallu, da je organizacija operatorjev pripravljena pomagati s vsem svojim premoženjem pri preiskavi in procesu proti "zarotnikom in morilecem."

Chicago, Ill. — Hubert M. Work, glavni poštini ravnatelj, ki je zadnje soboto zastopal svezno administracijo pri otvoritvi letne razstave v Chicagu, je v svojem govoru kazal na Herrin in napadel organizirane delavce v splošnem kot "gazitelje zakona in sovražnike napredka" v Ameriki.

PIK KLOPOTAČE USMETIL FARMARJA.

Gulfport, Miss. — Lee Smith, mlad farmar, je mrtev vled pika klopotace. Umri je čez štiri ure potem ko ga je ugrinila strupena kača.

BREZPOSELNI DELAVCI PRODAJAJO SVOJO KRI PO \$25 ZA POL PAJNTA.

Milwaukee, Wis. — (Fed. Press.) — Spolna žleza mladega siromaka ima mogoče visoko ceno, toda njegova kri ni vredna več ko \$50 pajnta — najbrž radi tega, ker zaloga krvi v človeku se kmalu nadomešči, medtem ko žleza, ko jo enkrat dobi stari milijonar, se ne da več nadomeščiti. Columbia Hospital v Milwaukeeju ponuja potom oglasa v časopisu \$25 za 300 do 500 kubičnih centimetrov krvi za transfuzijo. To je približno pol pajnta navadne mere. Tucat možkih, ki so se še priglasi in prodali kri, so večinoma brezposelni delavci.

GRKI BI RADI POBASALI CARIGRAD.

Ententa pa pravi: ne! Konstantin razglasi Smirno za "sveobodno državo."

VOJNA JE BANKROTIRALA GRŠKO.

Atene, 31. jul. — Grška vlada je poslala zaveznikom noto s sugestijo, da okupacija Carigrada po grških četah bi bila edina rešitev grško-turškega vprašanja, ki prinese mir. Grčija je že aranžirala potrebne kosake za okupacijo in zdaj čaka kaj rečejo zavezniki.

Pariz, 31. jul. — Vlada grškega kralja Konstantina je v soboto vprašala Anglijo, Francijo in Italijo, če sme zasesti Carigrad. Francoška vlada je takoj odgovorila, da ne sme.

"Tempa" piše, da je grški kralj Konstantin vrgel sadnjo karto. Njegova igra v Mali Aziji je doigrana in da se obdrži na prestolu, je nabufal Grke, da jih naplače s Carigradom za izgube v Anatoliji. Konstantin dobro ve, da ententa ne bo dovolila okupacije glavnega mesta Turčije, zato zdaj poreče Grkom: "Vidite, jaz nisam odgovoren. Ententa je kriva, da ne moremo namistiti Turkov."

Pariz 31. jul. — Grški komisar v Parizu je naznanil, da je kralj Konstantin proklamiral Smirno v Mali Aziji za "avtonomno državo" pod protektoratom grške armade. Smirna je s tem postala druga Reka.

Konstantinova proklamacija je popolnoma porušila načrte zaveznikov za mir med Grško in Turčijo. Ententa je zahtevala, da Grki dočela izpraznijo Malo Azijo in vpostavijo turške oblasti nad pokrajinnami; Grkom je bilo prepovedano pustiti za seboj kakšno vojaško ali politično organizacijo.

Zavezniki diplomatije vidijo v tem koraku grškega kralja maščevanje nad entento, ki mu ni dovolila okupacije Carigrada; obenem miali s tem potolačiti Grke, ki ugrožajo njegov prestol radi blažila, katero je doživela njegova militaristična kampanja proti turškim nacionalistom v Mali Aziji.

Carigrad, 31. jul. — Angleške čete so se pričele pomikati proti Čataldži nad Carigradom, da preprečijo morebitni grški napad na mesto. Med grškimi patrolami in turškimi Jandarij v Traciji so bila večeraj male praske. Šest mož je bilo ranjenih.

Atene, 31. jul. — Uradne vesti, da namerava Grčija obnoviti ofenzivo napram Turčiji in da je proklamirala avtonomijo Smirne, so povzročile veliko paniko na tukašnje borzi. Drahma je padla na 50 za dolar in grški finančni položaj je kritičen. Grška armada v Mali Aziji in Traciji počre mesečno sedem milijonov dolarjev. Med grškim ljudstvom je zavladala velika nezadovoljnost. Draginja je vedno večja.

PROTIVNOJE DEMONSTRACIJE V NEMČIJI.

Berlin, 31. jul. — 50.000 oseb, večinoma delavcev, so se udeležili demonstracij proti vojni, ki so se vršile ob osemletnici izbruha velike vojne. Demonstracije so bile pred palačo bivkega kaiserja v Berlinu in poleg tega v več ko dvesto drugih mestih Nemčije.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi: 30. junij 1922. Poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ZAKAJ SE DELAVSTVO ORGANIZIRA V STROKOVNIH ORGANIZACIJAH?

Ce gre delavec k podjetniku in mu razloži, da ne more izhajati z mezdo, ki jo prejema, in da zagradelj želi, da se mu mezda povisa, mu bo podjetnik odgovoril, da mu je žal, ker ne more izhajati z mezdo; toda povisati mu jo ne more, ker bi škodoval sam sebi. V dokaz mu navede podjetnik tudi več dozdevnih vzrokov, da se delavec prepriča, da mu more povisati njegove mezde. Dogodi se le izjemoma, da podjetnik spolni delavčev željo po povisšanju mezde, če ne more pogrešati delavca zaradi njegove izredne izurjenosti, ali če ni delavcev, ki bi ponujali svojo delovno moč napredaj. Pa tudi v tem slučaju je povisjanje mezde tako pičlo, da ne odgovarja potrebam delavca. Iz tega sledi, da posamezni delavec ne more z uspehom zahtevati od svojega podjetnika, da mu povisa mezdo. Če hoče delavec, da se povisa njegova mezda, se mora strokovno organizirati. To pomeni, da se mora združiti s svojimi tovariši, ki delajo v njegovi stroki, ne le v tovarni, v kateri dela, ampak vsi delavci, ki delajo v eni industriji se morajo združiti ali organizirati v svojem strokovnem društvu, če hočejo, da jim bodo podjetniki povisali mezdo.

Tako je tudi z delovnim časom kot z mezdo. Posamezni delavec lahko gre k podjetniku in mu pove, da želi delati le osem ur vsaki dan, ker ga deseturno delo preveč utruja. Podjetnik ga bo mogoče poslušal, ko mu bo pripovedoval o svoji utrujenosti pri deseturnem delu, ko bo pa končal, mu bo podjetnik povedal, da si naj take muhe izbije iz glave, ker radi njegove utrujenosti pri deseturnem delu vendar ne bo ustavil obrata v svojem podjetju po osemurnem delu. Nekaj drugega je, če vsi delavci, ki delajo v industriji, zahtevajo, da se deseturni delavnik odpravi in nadomesti z osemurnim delavnikom. Podjetniki bodo poslušali njih zahteve in če so se prepričali, da je organizacija krepka, da se lahko bojuje za dosego svojega cilja, bodo odnehali, preden pride do stavke, in bodo priznali zahteve.

Posamezni delavec lahko zahteva, da se podaljša šolska obveznost za otroke, da se napravijo sanitarne in varnostne naprave v tovarnah in rudnikih, toda njegov glas bo ostal glas vpiljočega v puščavi. Če pa strokovno organizirani delavci zahtevajo te naprave in pošljejo še posebej odbor, da predloži te zahteve poslancem v legislaturi, tedaj to ni več glas vpiljočega v puščavi, ampak je glas tisočev organiziranih delavcev, ki zahtevajo, da se te naprave izvrše. Poslanci radi ali neradi jih bodo poslušali, ozirali se bodo na njih glas, ker so boje, da delavci z njimi obračunajo pri volitvah.

Vse pridobitve, ki jih je dozdaj dobilo delavstvo, se ima delavstvo zahvaliti le svoji organizaciji. Noben človeški dobrotnik ni prinesel teh pridobitev delavstvu, ravnotako pa tudi te pridobitve ne izvirajo iz usmiljenja, ki ga imajo podjetniki in poslanci do delavcev.

Ce danes ne delajo več 12-letni otroci v tovarnah in hodijo v šolo, da se v mladih letih nekaj nauče, kar jim bo koristilo, ko odrastejo, so to pridobitve izvojevale delavske strokovne organizacije. Ako imamo danes tovarniške nadzornike, ki pregledajo tovarne in druga industrijska podjetja, če se podjetniki ravna po postavah, ki so bile sprejete v interesu delavskega zdravja, je to delo delavske organizacije.

Delavske organizacije so tisto sredstvo, ki služi delavstvu, da se lahko bojuje za zboljšanje svojega položaja. Kje je meja tega zboljšanja, pa nihče ne ve, kajti če so delavci danes prodrlji z eno zahtevo, imajo organizacijo, to je sredstvo, da postavijo drugo zahtevo in se zanjo bojujejo, dokler jo ne dosežejo. Meje ni torej nikjer. Delavstvo se lahko bojuje s pomočjo svojih organizacij, dokler ne izvojuje takih razmer, da bo delavec res živel v takih razmerah, ki zaslužijo ime, da so človeške.

Delavec je v prispevkih, ki jih plačuje v svojo organizacijo, naložil najbolj svoj denar, ki nosi tudi največje uspehe njemu in njegovi družini v korist. Vsak delavec, ki še ne pripada k delavski organizaciji, se mora potruditi, da postane njen član, da tako pomaga k zbolšanju delavskih razmer in splošnega ljudskega blagostanja.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Breezy Hill, Kans. — Apeliram na cenj. članstvo SNPJ, društva št. 65, v Breezy Hillu, Kans., da se ne spotika radi mene. Moja dolžnost je, da se držim strogo po pravilih in sklepkih, storjenih na društvenih sejah.

Nekoga dopisnika iz Illinoisa je pograbilo sveta jeza, ko je bral v dopisih o položaju v Kansasu. — Kar se tiče naše nasebine (z okolice) dela tu 6 Slovencev; nekaj jih je prenehalo z delom. Tu obratuje roj št. 7, Sheridan. Koliko jih dela, mi ni znano, večina delajo iz oddaljenih nasebin.

Držimo se torej še precej trdno in se zavedamo svojega položaja. Zmešnjava pa je taka, da bi človek kmalu ne vedel, kje se ga drži glava. Neobhodno potrebno je torej, da se pomirijo duhovi. Opustimo psovke in dajmo z lepimi besedami apelirati na one, ki so se nam izneverili. Mogoče bomo na tak način več dosegli. Ako bo šlo tako naprej, ne bo drugega sledilo kot prepri in sovražnost.

Apeliramo na vas, ki ste nas zapustili v boju za izboljšanje našega položaja, da pristopite na našo stran. Se je čas, da preprečimo poraz. Gorje nam, če bomo premagani. Potem bo padla krivda na one, ki sedaj delajo, najsiho na te ali oni način. Največ se zakrivili oni "operatorji", ki so se organizirali po 1. aprilu in potem rali kot gobe po dežju. Zatorej pomagajte nam in sebi. Ko bo naš boj končan, bo tudi konec vaših korporacij. Sedaj pomagajte kapitalistom drobiti stavko, potem pa bodo oni zdrobili vaše korporacije.

Pozdravljam zavedne stavarje, na one, ki so izstopili iz naših vrst, pa apeliram, da se pridružejo nam in zmagajo na naša. — Anton Divjak.

Forest City, Pa. — O delu nimam kaj posebej poročati, ker krampe in lopate smo že oddolili 31. mares. Kakor vednoma drugod, od takrat tudi pri nas stoji vse lepo v miru. O kakih najetih tu dosedaj ni govora in mislim, da tu zanje tudi ne bo prostora.

Poročati imam žalostno vest, ki je zadela tukajšnjega dobro poznane in člane rojaka Johna Suhadolnika; doma je Podpeč, (Preserje), in njegove otroke. Umrli mu je ljubša žena in skrbna mati svojim otrokom, dobra gospodinja, Marija Suhadolnik, roj. Princ, iz fare Studene pri Ljubljani. Pokojnica je zbolela nekako pred petimi tedni za žolčnim kamenom (gallstone). Vse poskušnje tukajšnjih zdravnikov, da rešijo bolnico, so bile zaman, zadnje upanje je bila operacija, ki pa je bila tudi prepozna. Popolnoma onemoglo so jo pripeljali s avtomobilom v precej oddaljeno mesto Seranton v bolnišnico. Pretresljivo žalostno je bilo slovo matere od lastnih otrok in sorodnikov na pot tako malega upanja, pa kljub temu je še vsak imel vsaj šarek upanja, da se v kratkem vidijo zdravi in veseli. Zgodilo se je drugače.

Navzoči zdravniki v bolnišnici so bili za takojšnjo operacijo, da si sami obupavali; izjavili so, da drugega upanja ni. Po kratkem posvetovanju s soprogom in starejšo hčerjo so operacijo tudi izvršili. Operacija je pokojnica še srečno prestala in po kratkem soprogu prišla do zavesti. Pogovarjala se je s navzočim soprogom in hčerjo ter obema dajala dobre nasvete za čas njene odsotnosti. Njen moč, misleč, da je vse najhujše prestano, se je podal domov, dasi s težkim srcem. Oditi je moral radi malih otrok, čeno pa pustil a starejšo hčerko, da ji strela.

Kmalu po odhodu soproga pa je pokojnica padla v nezavest; ob zavesti pokojnice je domači župnik še opravil vse verske obrede, potem pa se iz zavesti ni več zbudila. Naslednje jutro ob dveh šest polnoč je zaspala za večno. Še tisto jutro, dne 21. julija so jo prepeljali nazaj v Forest City, najprej k pogrebniku, popoldne ob enih pa v domačo hišo. Kakšen je bil ta povratek, si lahko vsakdo sam misli. Omenim le toliko, da je bila starejša hčerka v skrajni nevarnosti in malo je manjkalo, da ni v očetovih rokah umrla. Le hitri pomoči je pripisali, da ni bila nekreča še toliko večje.

Pokojnica je bila spoštovana in priljubljena pri vseh tukajšnjih rojakih in tako tudi nasebinah druge narodnosti, kar najbolj

pridajajo številni obiski našega nje ne bolezni na domu, še bolj pa potem ob mrtvaškem odru pokojnice, darovani venci in šopki. Vsa kda je izrekel globoko sožalje nesrečnemu soprogu in družini.

Pogreb se je vršil v nedeljo dne 23. julija ob štirih popoldne in hiše žalosti v tukajšnje slovenske cerkev sv. Jožefa in nato na slovensko pokopališče. Daniravno je bilo slabo vreme in se je ob času pohoda v cerkev vsul dež, se je udeležilo pogreba veliko število občinstva iz vse bližnje okolice. Tudi bližnji slovenski farmarji so prihiteli ter spremili pokojnico k večnemu počitku, za kar se žalujoči, oz. soprogo pokojnice najpričnejše zahvaljuje.

Pokojnica je bila rojena leta 1881 v vasi Ig. Studene pri Ljubljani. V Ameriko je prišla leta 1901 in se istega leta tudi omočila. Ves čas sta živela z njenim soprogom v najlepšem razumevanju in ljubezni, kar je priča njuno gospodarstvo, zdravi otroci ter zadovoljnost in rad, ki je vladal pri hiši. Zapušča soproga in devet neprekrbljenih otrok, najstarejšo hčerko staro 20 let in najmlajšega dečka, starega dve leti. Torej dve hčerki in sedem sinov; dva oženjena brata in dva bratranca, za katere pa ne vem zagotovo, kje so sedaj nahajajo. V starem kraju ima še živečo mater, staro 70 let, enega brata in dve sestre.

Spadala je k dvem tukajšnjim podpornim društvom, in sicer k društvu št. 372 SNPJ in društvu št. 12 KSKJ. Kolikor se tiče pogreba pokojnice, moram reči, da sta omenjeni društvi vse premalo sodelovali. Že 20 let sem tukaj, pa ne pomnim niti enega pogreba člana ali članice društva, da bi od strani društva vladal tako slab red. Navada je bila vedno, da v slučaju smrti člana ali članice je društvo sklicalo sejo, kjer so člani določili čas pogreba; pogrebne, zastavonošo, redarje in drugo. Vsega tega to pot ni bilo videti in še celo pogrebneke so iskali v zadnjem trenutku, ter naprosili bližnjega sorodnika, da je bil za pogrebneke, dasi je imel drugega posla dovolj. Nobenega redarja ni bilo, ne zastave, regali in snakov, razum onih od materinakega društva. To ni pravilo, ki v društvu pridejo na tak način ob ugled. Ne rečem, da člani ali članice niso bili navzoči pri pogrebu, toda prišli so brez povabila društva, ki niso bila pravilno zastopana.

O blagih pokojnicah bi imel še veliko za poročati, toda naj zaostane, pozabljeni med nami itak ne bo. Vsek, ki te je poznal, draga pokojnica, ti želi, da počivaš mirno v hladni grobi. Tebi dragi prijatelj, žalujoči soprogo, izrokom najglobokejšo sožalje. Ne žaluje preveč: čas deli vse rane. — Vaš prijatelj.

Virden, Ill. — Stavka je še vedno popolna in mirno poteka. Sploh bi ne vedeli, da je stavka, samo če bi dobivali odkod kako denarno podporo; prijetno bi bilo tedaj tako življenje; lepše kakor pa delati pri nevarnem delu, kakoršnega moramo opravljati mi trpini. Splošno pravijo tukaj in sam sem tega mnenja, da mi ne gremo prej delat, dokler bo kako zeleno pero na vrtu, potem bomo seveda morali kako ukreniti. Do tedas pa bo moral tudi kdo drugi kaj ukreniti, ne samo mi rudarji.

Delavcem je potrebno, da se organiziramo politično in ne samo strokovno. Ko bi bili politično tako organizirani kot smo strokovno, nam ne bi bilo treba tako dolgo stati v stavki. Kmalu bi dosegli izpolnjenje naše zahteve, ako bi bila stavka sploh potrebna. Pri volitvah bi morali porabiti svojo moč, ki jo imamo v glasovnicah. Vsek nezaveden delavec ima sedaj dosti prilike, da lahko spregleda, v čem je naša rešitev.

Mogočno podjetništvo nas po val sili hoče še dalje iskoriščati, da bi mu delali v zaduhlih jamah in poleg tega bili lačni. Toda ne boš, če prihaja med ljudi zavest, kako se je treba pomagati iz takega stanja. Imeli bi nas radi kot je imela avstrijska soldateska be dne vojake, da so se morali boriti lačni in žejni za "vero, dom in cesarja". Tako približno je sedaj v Jugoslaviji, kjer vlada ravnotak kapitalizem, samo drugo barve je. Mislim, da je tu v Ameriki kaj boljše in prišel sem. Tu sicer ni kronanhi vladarjev, vladar je denar in pohlep po istem dela vse gorje.

Rojakinja v Delagui, Colo. — grozi stavkarjem, ker jih imenujejo stavkarske. Znana mi je njihova domovina in tudi Sepjan, pa vem, da tam niso slabi ljudje.

Vedno se seveda najdejo med njimi tudi slabi. — Kravica jo prav nič ne zadržuje, da bi morala stati tam, samo odveže naj jo, pa bo šla za njo in tako tudi kokoši, če jih bo pustila na prostu.

Dopisnik iz Peorije, Ill., piše, da je več kot pravilno, da plačajo assement tisti, ki delajo. Ni pravilno kakor on trdi, da bi ne smeli delati po tovarnah, saj premoaga itak ne proizvedejo, drugače pa je vendar boljše, da si zaslužio borni kruh, samo da ne stavkajo in jim ni treba biti v največjih stiskah. Nevoščljivosti ne sme biti med nami delavci in privoščljivosti moramo vsakomur, če se more preživeti za časa stavke v kaki tovarni, saj s tem ne škoduje razvoju stavke. Lepše bi seveda bilo, da ostanejo doma in bi počivali, kar bi brezdvomno mnogi tudi radi storili, a so njihove gmotne razmere preslabe, da jim je drugače nemogoče se preživljati. Nikar torej ne pišite proti rojakom, ki so si morali poiskati bedni zaslužek, saj se gotovo sami niso radi podali delat po zastohlih tovarnah za sramotno nizke plače. Rudarska organizacija tega tudi ne prepoveduje, če pa bo prepovedala, tudi v tovarne ne bodo šli delat.

Rojaka, ki je kritiziral čez dopisnika iz Johnston Cityja, pa tudi svetujem, da drugič malo boljše pogleda prej kot bo kritiziral, ali je njegov protidopisnik socialist ali ni.

Jozdrav vsem stavkarjem. — Joe Sham.

Rockvale, Colo. — Stavka premogarjev v Fremont county je še smeraj kot je bila. Na poziv mr. Hardinga se organizirani rudarji ne ozirajo. Nekaj rojov obratuje s najetimi, ali proizvedejo premoaga vseno ni velika, šeravno imajo operatorji ogromne stroške s največimi najetimi. Pred dobrim tednom sem obiskal slovensko nasebino Pueblo, kjer sem bil prijazno sprejet ter dobro postrojen pri rojaku Jozefu Hočvarju in rojaku John Prijatelju, za kar se obema lepo zahvalim.

Primoran sem, da odgovorim par besed na dopis v št. 179 Prosvete. Rojaka Joe Perla savija v svojem dopisu kar je mogoče, grozi mi celo s sodnijo, kar pa vse ne pomaga nič. Naj bo prepričan, da mi ne bo sree padlo v hlače in njegove grožnje. Dosedaj nisem pisal podrobnosti, sedaj pa moram vsaj povrniti. Ne vem niser, kaj je on mislil, vem pa dobro, kaj je vedno govoril.

Izgovarja se, da je igral namram meni vlog nekakega detektiva. Na ta posel se prav nič ne razume, to mu povem: v La Sallu je gotovo par tisoč ljudi, ki so bolj zmogni markirati detektiva, kot je on. Priporočal bi mu, da si prihodnjič isbere človeka nje mu enakega, ako hoče, da bo imel uspeh a svojim detektivskim poslom.

Povabil si me izpred Frank Pirnatovega saluna v Slovenski dom, da želim z menoj govoriti, ko si izvedel, da odpotujem v Colorado. Ali me nisi tedaj prosil, naj ti pišem, kako bodo razmere tukaj in lastnoročno napisal svoj naslov, ki ga imam še sedaj? Ali ni rekel, da boš tudi ti šel iz La Salla, ker v Illinoisu sedaj, za čas stavke, ni mlatiti na delo v rovi, ker te preveč poznajo in je vse unijako? Ali nisi rekel, da se v Colorado da med stavko napraviti denar in naj bi ti pisal, če bi bil kje "čenč" za delati; vsakdo je neumen, kdor stavka, ako ima "čenč" do dela? Ali se spominjaš, kaj si rekel, kdo naj gleda unijo? Še veliko več si mi rekel, pa to bom še ustmeno povedal, ko bom prišel v La Salla.

Pri rojaku Livku, pravi, da je rekel, da ne smem upoklevati, kar sva med seboj govorila. Imam še dober posulh in tudi moja žena ga ima, pa nobeden izmed naju ni tega slišal. In s tem sam pripomnava, da je govoril z menoj v Slovenskem domu.

Tistim, ki so radovedni, kaj delam v Colorado, povem le toliko, da ne stavkaram, za kar jamčijo uradniki društva št. 402 SNPJ s svojimi podpisli. Če pa tu igram vlogo gospoda ali siromaka, je moja zadeva. Nikogar ne briga, ali imam veliko denarja ali nič, povem le toliko, da nisem nikogar prosil za potne stroške v Colorado, ne Joe Perla niti katerega drugega radovedneža v La Sallu. Me prav veseli, če se bo kdo drugi oglašil iz La Salla, tudi jaz se bom še, ako me smrt ne prehit.

Reči moram, če bi bili vsi tako navdušeni kot je pisec dopisa v št. 170, bi pekel nikdar ne zamrznil. Pustil sem delo v cementarni.

La Salla, saj Amerika je še toliko svobodna, da gre človek kamor hoče. Dopisnika gotovo ne bom vprašal za dovoljenje, pa tudi tedaj ne, ko pridem nazaj v La Salla.

Dopisnik je slabo informiran o tej okolici, ker piše, da so tu sami premogorovi in ni druge industrije. V tej okolici je enkov. na tovarna, oljna tovarna; sta dve cementarni in veliko oljnih salsk. Da še nisem bil petoliznik bosom, je dokaz, da še vedno lahko grem nazaj, koder sem bil, in tudi cigar še nisem bosom kupoval ter ne nosil bosom gob. Med večletnim mojim bivanjem v La Salla sicer nisem delal veliko v premogorovih, vendar sem se boril za boljši obstanek delavstva, kar paš lahko potrdijo tovariši v cementarni, ne samo Slovenci, tu delavci druge narodnosti, s katerimi smo skupaj delali. Če mi bo usoda mila, bom to tudi lahko dokazal, ko pridem zopet v La Salla. Nadalje dopisniku tudi povem, da je od moje strani s tem vsa razprava v časopisih končana. — Pozdrav zavednim rudarjem, pa ne omahilivcem. — Math Vogrieh. (Podpis uradnikov društva št. 402 SNPJ.)

Willard, Wis. — V tukajšnji farmarski nasebini so imeli otroci katoliških staršev prvo obhajilo. Človeku se je kar tema delala pred očmi, ko je videl, kako nesejo dobre mamice "keke" in piščance v farove, da bodo imeli tam skupni obed pri dobrem patru. Obedi je stal po 25c. Neko ženo, ki ni ničesar prinesla s seboj, je doberljivi oče kar vprico vseh osterjal, zakaj ničesar ne prinese v dobri namen. Ženi se je to sveda zelo samalo zdelo, da se je kar odpeljala domov k obedu.

Po vsem tem veselu se je zdelo dohremu očetu, da bi ne bilo slabo napraviti kak posmranski biznes, da bi kaj padlo v njegov žep. Umišlil si je neke kolarice, ki naj jih napravijo dekleta "v korist cerkvi". Za to so se nekateri dekleta še pomnila, da je bilo celo pet kolaric. Za zabavo so si zbrali stare hčre in najeli godca a harmoniko. Seveda je bil tudi dobi oče na zabavi, ki je gledal, kako plešejo mladi pari. Njega zelo jezi, če vidi dva plešacea, da se preveč skupaj drlita; zato večkrat ozmerja plešalce, da je to pregrešno. Tako se je ob tej priliki zgodilo, da je vzorni oče potisnil ob steno nekoga mladeniča, vlad česar bi bilo kmalu prišlo do velikega poboja, če bi drugi ne bili pomirili nasprotnikov.

Tak Kristusov namestnik kot je willardski, ga pa nima para v cel Ameriki. Kjer je kaka katoliška veselica, je prav gotovo prepri, kar se ponkrbijo dobri pater. Pa metni ljudje mu tega ne zamerijo. Zamerili bi morali tistim, ki ga podpirajo, dasi vidijo, da dela škodo katoliški veri in cerkvi. Zaradi me je lahko tu celo svoja življenje, prav vesel bom, ker on pridno odpira ljudem oči, da vidijo, kaj je prava prava duhovščina. Če bi bil jaz na njegovem mestu, bi jih še bolj klestil, za kaj pa tiče vanj.

Se o neki lepi lastnosti tega dobrega očeta moram omeniti. Prav rad hodi k neki reki loviti zrnje. Sedaj nimam kuharice in se zelo trudi, da bi jo dobil, če le mogoče eno tukajšnjih mladenk. Pravi, da je postavljen od boga in ljudi uči čednostno življenje, samo on lahko dela, kar se mu polubi. Še pred nedavnim je bilo tu obrekovanje radi dveh deklic, da sta denar vzeli v cerkvi. Staršev od deklet ni bilo, da bi se potegnili za otroke. Ko so bili oni navzoči, je naš dobi pater molčal, kakor hitro so odkli, pa jih je začel grav po farizejsko obratiti.

Taki so namajši očetje. Dovolj so se že izkazali s svojimi lastnostmi, zatorej rečem, da ni zameriti njim, temveč tistim, ki jih vzdržujejo in še vedno niso prišli do svojega prepričanja. Dosti je tudi takih, ki sicer ničesar ne verujejo, govorijo čez njega, a vseno ga pridno hodijo poslušat. Taki ljudje so kot noč, ki reže dvojestransko. — Poročevalec.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Gilbert, Minn. — Vaše naročilo za Angliško-slovensko slovnico je uredništvo izročilo tajništvu Književne matice. — Pozdrav!

Johnston City, Ill. — Vaš dopis je bil priobčen v št. 175. Dopise uredništva priobčuje po vrsti kakor prihajajo. — Pozdrav!

Članek "Razredni boj proletariata" ki je izšel v včerajšnjem številku Prosvete je poudarjen in "Dela" v Trstu in ne po "Napredu".

stavka cestnoželjskih namestencev v Buffalu se nadaljuje. Župan je imenoval posredovalni odbor, ki se pa ni sedel. Stiri člani odbora so se potegnili za strajkarje, trije pa za družbo.

Konflikt med neorganiziranimi katoliškimi in organiziranimi nekatoliškimi delavci v Queretaru, Mehika, se nadaljuje in tovarne Hercules so morale zapreti vrata. Vodja katoliških delavcev Ponce je bil zadnji teden linčan in njegovi pristajali so napovedali boj u. n. Na lice mesta so dospeli vojaške čete.

Zmaga klesarjev. Sedem mesecev so stavkali klesarji v Quincy, ju, Mass., in končno so zmagali. Delodajalci so jim priznali minimalno mezo dolar na teden.

Centralni delavski svet v San Franciscu je zaključil, da morajo vsi delegatje krajevnih unijs imeti na sebi najmanj pet kosov obleke — čevlji in klobuk vstet — z unijako znamko. Kdor se ne pokori, bo izključen od sej.

Dva stavkarja, Norman Moore in Frank Such, sta bila nevarno ranjena v Detroitu zadnjo soboto, ko sta nagovarjala stavkokaže v železniški delavnici, da naj opuste delo. Trije stavkokaži so ju napadli z noži in potem pobegnili. Policijska se ne briga, da bi jih iskala.

Slava pravici do dela! V Livermoru, Cal., je posebna policija prišla dvanajst brezposelnih delavcev, ki so se pripeljali v tovarnem železniškem vozu. Dvanajstario so odgnali na policijsko postajo in ji pregledali žepa. Eden med njimi, Charles Miller po imenu, je imel pri sebi članako knjižico organizacije I. W. W. Bil je takoj obsojen na 90 dni zapora radi "vegabundance". Drugih enajst, ki niso imeli pri sebi nikakršne znake unije ali radikalizma, je bilo izpuščenih.

6000 krojačev je zastavkali v Montrealu, Kanada. Krojači, ki so organizirani pri Amalgamated Clothing Workers' Union, zahtevajo obnovo pogodbe s organizacijo, katere je potekla pred nekaj meseci. Delodajalci bi radi imeli edrpo delavnice.

Železniški delavci v Kanadi so se izrekli za stavko.

Razne vesti.

DEJSTVA UGROZENJE NA BANKIRJE V WALL STREETU.

Železniški delavci v Kanadi so se izrekli za stavko.

Chicago, Ill. — Železnišarji, zaposleni v delavnicah kanadskih železniških družb, so odglasovali za stavko. Sedem in desetdeset odstotkov glasov je bilo oddanih za stavko. To dejstvo je učinkovalo tudi na bankirje v Wall Streetu, da mislijo, da se je treba spoznameti s stavknjočimi železniškimi delavci, da stavka v železniških državah konča.

Poročila, ki prihajajo o položaju na železnicah, so popolnoma v protislovju s izjavami, ki jih podajajo železniški ravnatelji.

Na pr. položaj na Chicago & Northwestern v Severni Dakoti je tak, da skoraj 75 odstotkov vlakospremnega osebja počiva, kar ni lokomotiv in dobrih voz. V Huronu imajo vsaki dan samo po en vlak.

Iz Des Moines, Ia., poročajo, da v delavnicah C. & N. W. ni bilo dela. Tako je tudi pri drugih železnicah, katerih proge se stekajo v to mesto. Da so privlekli vlak iz Clintona, Ia., v Chicago, je bilo treba tri lokomotive.

V Fond Du Lacu je pa položaj naravnost obupen. Trideset lokomotiv je zunaj službe. Odkar je bilo napravljeno zadnje poročilo, je bilo odpravljenih deset pasirskih vlakov. Vlaki imajo od pol do tri ure zamude.

Iz Antiga, Wis., naznanjajo, da imajo tovarni vlaki od dveh do osem ur zamude, potniški vlaki pa od štirih do šest ur. Na stranskih tirih stoji dvesto osemdeset polomljenih železniških voz.

Dva in dvajset lokomotive je zunaj službe v Clintonu, Ia. Tovarne Ford Roofing kompanije je zaprta, ker nimajo lokomotive za premikanje vozov.

Kravalji v madžarski zbornici.

Budapešta. — Okrog sto dijakov je v soboto udrl v zbornico s klicem: Dolj z Židi! Dijaki so napadli in pretepali več poslancev, ki so se izrekli za avstrijskega kapitana Hayasa, voditelja madžarskih vstajev v Burški. Dijaki niso bili aretirani.

POČASI, POČASI POSTOPAJO NAPRAV KORUPCIJONI. STOM.

Tako sodi kongresnik Johnson.

Washington, D. C. — Kongresnik Johnson iz Južne Dakote je podal izjavo, v kateri se pritožuje, da se prepočasni postopa z vojnimi korupcijonisti. Veleporota, ki se je začela pred mesecem dni, je izrekla svojo prvo obtožnico. Zaradi tega je treba po njegovem mnenju skilleati več veleporot, da pridejo vojni korupcijonisti hitreje pred kazensko sodišče.

ŠENA UGRABLJENA, KO JE STRAŽILA JETNIKA.

Chicago, Ill. — Frank Garth se je peljal v svojem avtomobilu s svojo 45-letno soprogo Klaro na sprehod. Naenkrat je nekdo drugi zavosil v njegov avtomobil. Bil je P. J. Guilforle, o katerem pravijo, da je malo preglobooko pogledal v kuplo. Sledili so argumenti. Garth je rekel svoji ženi, naj gre v Guilforlevo avtomobil in naj strši njega, da ne uide, on pa gre po bližnjega policaja. Nekaj minut kasneje se je Garth vrnil v družbi policaja, a po Guilforleu in Garthovi ženi ni bilo duha ne sluha. Guilforle je je odpeljal.

Guilforle pa tudi ni daleč prišel s svojim avtomobilom in "ugrabljeno" šeno. Kmalu se je zaletel v vor ulične železnice. Garthova žena se je pri tem karambola obrezala s srebrenim steklom. Guilforle so aretirali, oba avtomobila sta razbita. Garthova žena se nahaja v bolnišnici, Garth se pa hudiče doma.

KAKO SE NABIRAJO STAV. KOKAKI.

Uniontown, Pa. — Tukajšnji tajnik Društva mladih krščanskih moš se je ukvarjal tudi s novačenjem stavkokažev. Nabiral je stavkokaže za železniške rudnike. Zdaj je ta posel za nekoliko časa ustavljen.

"Delavaka" agencija na štey. 64 E. 4th St., New York City, je najela Maurice Johnsona in Georgea Clarka, da ju pošlje na delo v to mesto. V agenciji so jima povedali, da ni stavke in da bosta prejela po \$4.15 na dan za osemurno delo. Transportacija prosta in hrana in stanovanje pa stane samo šest dolarjev na teden. Razkladala bosta samo premog. Ko sta dospela sem, da sta šlo spoznala, da bosta delala za H. C. Frick Coke kompanijo. Ko sta uvidela, da ju hočejo izrebiti kot stavkokaže, sta se takoj prijavila na glavnem rudarskem stavkovnem stann.

Kasneje so se obema pridružil tajnik Društva mladih krščanskih moš in njima prigovarjal, da naj stavkokažita na železnici, ako se nočeta stavkokažiti v rudnikih. Delavca sta tajniku povedala v obraz, kar mu je šlo.

LETALNA NEGODE.

Middletown, N. Y. — Lajtnant Tracey Lyons in Augustin Altenmeier sta telebnila s letalom na tla. Letalo je prišlo goroti in preden je došla pomoč, sta zadočila take opake, da sta jim podlegla. Neznabo je povzročil zlomljeni vijak.

St. Louis, Mo. — Andrew Anderson je padel iz letala, ko se je nahajalo pet sto čevljev nad zemeljsko površino in se je spuščalo s riveem doli prti smrti. Anderson je bil na mestu smrti. Letalo je vodil Elmer Dempsey.

10-LETNA DEKLICA JE MATI.

Lima, O. — Desetletna Elizabeth Irwin je 28. t. m. porodila otroka v tukajšnji bolnišnici. Otrok tehtal sedem funtov in je povsem normalen. Deklica noče povedati, kdo je oče, čeprav pritiskajo na njeno oblast in njen oči, ki je pastor neke cerkve v Hardinu.

Zdravniki pravijo, da ta slučaj nima para v zgodovini Amerike kolikor je jim znano. Najmlajša mati, ki jo imajo na rekordu, je bila enajst let stara deklica pred nekaj leti, ki je pa bila zamorka. V tropičnih deželah je to nekaj navadnega.

Protirevolucionarni Iroi poročajo o smagah.

Dublin, 31. jul. — Uradno se poroča, da so narodne čete okupirale večje številno postojank vzhodno od reke Maigue. Rebelni republikanci so se drže v Tipperaryju in Corku ter v okoliških krajih. — Kardinal Logue je zagrozil prebivalcem v Dundalku, da jih izobči iz katoliške cerkve.

DRAGINJA NARASČA.

Washington, D. C. — Delavski department poroča, da so se življenjski troški od leta 1914 povzeli za 66.6 odstotkov. Poročilo je veljavno za mesec junij. Draginja pa se ni dosegla svojega višja.

Živečne cene so bile višje v juniju kot v marcu, cene obleke, kuriva in razsvetljave so se prav malce znižale.

PARNIK JE NASEDEL NA KLEČI.

Montreal, Can. — Parnik "Rapid Prince" je nasedel na kleči, ko je preplul nevarna mesta pri LaShinu. Parnik je nasedel na kleči, ker se mu je vrgla veriga pri krmilu. Na krovu je štiri sto potnikov, ki so pa znanj nevarnosti.

UKRADENO VINO ODKRITO.

Evanston, Ill. — Nesnani zlikovci so ispraznili klet Jamesa Norrisa in so skranili osemdeset steklenic vina kar v bližnjem gramovju, kar niso mogli odnesti vsega plena. Skrito vino v gramovju so našli otroci in odpeljali je ga policija na policijsko postajo.

POMOČ V SILL.

Waterloo, Ia. — 25-letni Fred Bardlett je šel prek farma svojega tasta, ko ga je nepričakovano napadel bik. Vlakospremo osebje tovornega vlaka je videlo napad in ustavilo je vlak. Sprevidniki in zavržali so pohitili na pomoč farmarju in odgnali razjarjenega bika.

Polet okrog sveta.

Lahore, Indija, 31. jul. — Anglički letalec W. T. Blake je večerj dopel semkaj iz Beluchistana. Od tu pojde čez Kitajsko na Japonsko in potem proti Alaski. Blake je prišel a poletom 24. maja iz Anglije.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

PRIMORSKI BEGUNCI.

(Govor poslanca sodr. Eubina Kristana na seji Narodne skupščine dne 18. junija.)

(Kontc.)

Drago vprašanje, ki ga je omenil sodrug Goluh, se tiče takozvanih pensij. Seveda ne gre za visoke uradnike, ki bi dobivali po nekoliko stoletij pensije, ampak za delavce, za delavce in arseonala, in tehničnega savoda itd. V poltu se prihajajo le delavci in Pulja in Trsta, ampak tudi iz drugih krajev, na primer iz državnege rudnika v Idriji. In te pensije niso nikakršna miloščina, ampak se si jih ljudje sami kupili a tem, da so vplačevali dolga leta v dolgih fondih. Morali so bočati ali pa so bili valed fašističnega terorja izgnani iz krajev, ki bi po pravici morali biti naši, pa so sedaj — ne bom danes raziskoval, po čigavi krivici — Italijanski. Kdo, gospodje, naj skrbi za to, da dobi ti ljudje vsaj ta kosček pravice, vsaj to pensijo, ki so jo sami vplačali? Kdo drugi, kakor naša vlada? Toda kakšne odgovore dobivamo? "To je komplicirano vprašanje, na katerem so zainteresane vse naslednje države itd." (Dr. Korun: V Avstriji je to vprašanje že rešeno in delavci dobivajo pensijo.) Da, komplicirano vprašanje, kakor pravi gospod ministar, ampak kakor potrjuje moj sodrug Korun, se te pensije v Avstriji vendar še lahko ispuščajo, četudi je Avstrija premagana država, mi pa spadamo baže med zmagaevale, četudi je Avstrija bila sovražnica Italije, mi pa smo bili in baže smo še, zavrniki te gloriozne Italije.

Gospodje, jaz se prav zelo bojim, da ne bo to vprašanje od strani naše vlade nikdar tako rešeno, kakor bi bilo treba. Vem n. pr., da so se sklepale neke konvencije v Rapallu in Rimu, da so tam še parafirane konvencije, ki naj zavarujejo baže Italijane na našem ozemlju, in naše rojake v Italiji. Da, gospodje, Italijani v naši državi so po teh konvencijah več kot zavarovani. V dalmačiji n. pr. jim moramo priznati konzularne šole. "Pravice našega naroda v Italiji niso niti najmanjše zavarovane, ne v materijalnem, ne v nacionalnem oziru. Niti to se ni doseglo, da bi se našim združenim zamenjale nekdanje avstrijske denarne note; niti to ni doseženo, da bi se jim povrnila škoda, ki so jim jo storili fašisti, ki so jim v nekaterih slučajih uničili vse do kraja. In tako se je godilo tudi v drugih rešeh.

Jaz nisem Mlovek, ki bi zahteval je nemogoče. Nikdar nisem vpisoval kakšnemu človeku ali pa kakršnikoli organizaciji v greh neuspeh, če je bil ta neuspeh neizogiben. Dobro vem, da ne odločuje človek sam, pa tudi kakšna država ali nacija ne odločuje sama. Lahko razumem, da doživi tudi naša diplomacija poraz. Lahko razumem, da se tudi ob najboljši volji naših zastopnikov ne dosežejo take konvencije, kakor bi jih mi želeli. Toda, gospodje, če vidimo, da se na naša vprašanja v takih rešeh nikdar ne odgovarja, da leže interpelacije v arhivih, da visoka vlada ne trpi, da bi se Narodna skupščina doteknila teh nedvomno važnih vprašanj, medtem pa vendar pošilja zastopnike in delegate na vse mogoče konference, kjer se rešujejo največja vprašanja, tedaj imamo vso pravico dvomiti, ali se naši interesi tam tako zastopajo, kakor bi bilo treba. In ob vsem tem so se dopoldne gospodje rogali, ko sem jaz dejal, da je xlo, če se pri nas začneja govoriti, da je bilo pod Avstrijo bolje. Mislim, gospodje, da bi bilo najmanj enako xlo, če bi dovolili, da bi ti rešili, ki so poslali zavetja pri nas, ki so kri naše krvi, mogli začeti misliti, da bi jim pod Italijo utegnlo biti bolje nego pri nas.

To je veliko, a doselej norečno vprašanje, kakaj Rapallo more biti provizorij, nikakor ga pa ne moremo smatrati za definitivum. In če imate željo in nade za bodočnost, je treba računati s temi ljudmi, ki bodo prvi podajali svoj vtišek rojakom, ki so ostali pod Italijo. Če dopustimo, da pridejo do prepričanja, da ne bi nič pridobili, ampak nemara še celo izgubili, če pridejo pod našo suverenost, tedaj ne dolžimo njih, ampak recimo: Mea culpa, nostra maxima culpa!

Želel bi, da se to reči enkrat resno obravnavajo, in da se ne prehaja preko njih enostavno na dnevni red. Ne mamam utruditi skupščino, pa mislim se spuščati v podrobnosti. Tudi jaz bi lahko imenoval tega ali onega, pa tretjega in četrtega, ki bi lahko pripovedoval tragično Odisejo od leta 1914. do 1922. Lahko bi vam na vedel družine, ki so leta 1914. imele po pet otrok, pa nimajo danes ne enega zaradi bednih razmer, v katere jih je vrгла Avstrija in jih mi nismo rešili iz njih. Marsikaj bi lahko pripovedoval, pa nočem zavihaevati. Kakor mi gre k sreči vse, kar se agodi hudega v kateremkoli kraju naše dežele, bi želel, da se tudi vi zainteresirate za tragedijo, ki se odigrava tam na severozapadu in zapadu dežele, če hočete, da pride narod do prepričanja, da je to res vse ena domovina.

Predlagam sledeči prehod na dnevni red:

"Po zaslišanju odgovora gospoda ministra za socialno politiko in govornikov o interpelaciji posl. g. Goluha o razmerah primorskih beguncev, konstatira Narodna skupščina, da niso niti centralna vlada niti kompetentne pokrajinske vlade vršile dolžnosti, ki so jih zahtevale pravilnost in potrebe beguncev ter poziva vlado, da kolonizira še preostale begunce iz Striške, da se briga za vdove in sirote, da se pobrigna za ureditev vprašanja pensionistov, in prehaja na dnevni red."

Večina seveda ni imela odločnosti, da bi bila vladi izrekla neuspelec, sprejela je pa vendar dnevni red, ki je bil enak od socialističnega kluba predloženemu, le s tem, da je odpadel izrek, da vlade niso vršile svoje dolžnosti.

valkar je nemogoče. Nikdar nisem vpisoval kakšnemu človeku ali pa kakršnikoli organizaciji v greh neuspeh, če je bil ta neuspeh neizogiben. Dobro vem, da ne odločuje človek sam, pa tudi kakšna država ali nacija ne odločuje sama. Lahko razumem, da doživi tudi naša diplomacija poraz. Lahko razumem, da se tudi ob najboljši volji naših zastopnikov ne dosežejo take konvencije, kakor bi jih mi želeli. Toda, gospodje, če vidimo, da se na naša vprašanja v takih rešeh nikdar ne odgovarja, da leže interpelacije v arhivih, da visoka vlada ne trpi, da bi se Narodna skupščina doteknila teh nedvomno važnih vprašanj, medtem pa vendar pošilja zastopnike in delegate na vse mogoče konference, kjer se rešujejo največja vprašanja, tedaj imamo vso pravico dvomiti, ali se naši interesi tam tako zastopajo, kakor bi bilo treba. In ob vsem tem so se dopoldne gospodje rogali, ko sem jaz dejal, da je xlo, če se pri nas začneja govoriti, da je bilo pod Avstrijo bolje. Mislim, gospodje, da bi bilo najmanj enako xlo, če bi dovolili, da bi ti rešili, ki so poslali zavetja pri nas, ki so kri naše krvi, mogli začeti misliti, da bi jim pod Italijo utegnlo biti bolje nego pri nas.

To je veliko, a doselej norečno vprašanje, kakaj Rapallo more biti provizorij, nikakor ga pa ne moremo smatrati za definitivum. In če imate željo in nade za bodočnost, je treba računati s temi ljudmi, ki bodo prvi podajali svoj vtišek rojakom, ki so ostali pod Italijo. Če dopustimo, da pridejo do prepričanja, da ne bi nič pridobili, ampak nemara še celo izgubili, če pridejo pod našo suverenost, tedaj ne dolžimo njih, ampak recimo: Mea culpa, nostra maxima culpa!

Želel bi, da se to reči enkrat resno obravnavajo, in da se ne prehaja preko njih enostavno na dnevni red. Ne mamam utruditi skupščino, pa mislim se spuščati v podrobnosti. Tudi jaz bi lahko imenoval tega ali onega, pa tretjega in četrtega, ki bi lahko pripovedoval tragično Odisejo od leta 1914. do 1922. Lahko bi vam na vedel družine, ki so leta 1914. imele po pet otrok, pa nimajo danes ne enega zaradi bednih razmer, v katere jih je vrгла Avstrija in jih mi nismo rešili iz njih. Marsikaj bi lahko pripovedoval, pa nočem zavihaevati. Kakor mi gre k sreči vse, kar se agodi hudega v kateremkoli kraju naše dežele, bi želel, da se tudi vi zainteresirate za tragedijo, ki se odigrava tam na severozapadu in zapadu dežele, če hočete, da pride narod do prepričanja, da je to res vse ena domovina.

Predlagam sledeči prehod na dnevni red:

"Po zaslišanju odgovora gospoda ministra za socialno politiko in govornikov o interpelaciji posl. g. Goluha o razmerah primorskih beguncev, konstatira Narodna skupščina, da niso niti centralna vlada niti kompetentne pokrajinske vlade vršile dolžnosti, ki so jih zahtevale pravilnost in potrebe beguncev ter poziva vlado, da kolonizira še preostale begunce iz Striške, da se briga za vdove in sirote, da se pobrigna za ureditev vprašanja pensionistov, in prehaja na dnevni red."

Večina seveda ni imela odločnosti, da bi bila vladi izrekla neuspelec, sprejela je pa vendar dnevni red, ki je bil enak od socialističnega kluba predloženemu, le s tem, da je odpadel izrek, da vlade niso vršile svoje dolžnosti.

Usodni škornji.

A. E.

Počasi in oprezno je stopical Zverčev Žvan po navkreber vijoči se stoji. Večkrat je počival, kajti pot je bila naporna, stopati je bilo treba navzgor in zopet navzdol, poleg tega je bila gas pod njim preveč ugačjena in njegovi škornji premalo podkovani ali pa šebli na škornjih preveč obrabljeni. Pogosto mu je zdrnilo in padel je košem vred na suhi sneg. Vitre koša so žalostno zaježale, obselele je v snegu počasi vstajal mahaje s rokami, da se zopet ne prekuene in stopical naprej, dokler ni s kosčevim dnem zopet sedel na tla.

Bil je miren možiček, srednje postave, še skoro malo sključen, da se mu je prilagel kol na hrbtu kakor umerjen. Obraz njegov pa ni bil prav nič primršen za njegov stan: lica so bila polna, dasi še precej nagubana, in njihova barva dovtelj jasna, topi nos pa se je svetilval v višnjevo rdeči barvi. Izpod gostih klobatih obrvi sta gle-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Izhajep. 17. junija 1907 v drštavi Illinois.

GLAVNI STAN: 2887-89 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Pradednik Vincent Colinar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 2, Box 22, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila Jafa Zvertnik, urednik glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelaznik, Box 276, Harborton, Ohio, Fred A. Vidar, Box 672, Elf, Minn., John Turdell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2887-89 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHOĐNO OKROŽJE: Jacob Ambros, Box 286, Monn Run, Pa., John Grotel, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Schar, Box 164, Great Falls, na Jugoslov. Blas Novak, Box 106, Bala, Minn., na overcomp. Mike Zagal, 2423 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Kaitz, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Smorch, 2605 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5904 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravitveni odbor:

Pradednik: Frank Alek, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Oren, 2628 W. 26th St., Chicago, Ill., Jos. Shuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6208 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR! — Korrespondenca s gl. odborom, ki dela v glavnem uradu, se vrli tabulati.

VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika so uslovovali Predsedništvo S. N. F. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE KADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniški tajništvo S. N. F. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se pošljejo gl. izvrševalnega odbora in jednote rabijo se naslovo: Tajništvo S. N. F. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE KADEVE V ZVEBI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošljejo na naslovi: Blagajništvo S. N. F. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pošiljke glede posiljevanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Frank Kaitzu, predsedniku nadzornega odbora, njegov naslov je spodaj.

Vsi prisilji na gl. poslovalni oddeh se naj pošljejo na naslovi: John Underwood, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslovi: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila

Frank Heller: Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Iz švedčine preložil F. J.—o.
(Dalje.)

"Visočanstvo, dovolite, da po-
nesem jaz. . ."

"Ljubi, dragi, dobri in stari
moj Esteban, bodite tako ljube-
znivi in ne ukvarjajte se s taki-
mi nepotrebnimi skrbmi. Moje
vojvodsko dostojanstvo ne izgubi
prav ničesar, ako vlečem sedaj po
ulicah svoje prestolnice tale kov-
čeg. Škoda samo, da ni v njem
denarja. . . . 8 takim bremenom
bi preplazil tudi najvišji krd. . ."

Veliki vojvoda je prenehal, po-
gledal Paquena, kot da pričakuje
njegov odgovor, a ker je ta mol-
čal, je dostavil sam:

"Nikdo namreč ne more zani-
kati, da bi jaz bil izvanreden
osebi! To sem in sem bil vedno!"

"Kako je mogel odbiti ta ne-
srečni Isaac v Londonu tako po-
nudbo!" je zamrmral Paqueno.
"Saj smo mu dali vendar tako do-
bre pogoje. . ."

"Preveč znana firma Paqueno!"
"Toda, visočanstvo, Isaac je ce-
lo posodil Grkom. . ."

"To še ne zadostuje, da bi mor-
al posoditi tudi nam. Mi nismo
v zadnjih letih imeli nobenega
političnega umora in nobene po-
bune, tudi tepeni nismo bili v
sodnjem desetletju. — Sedaj je
vsa naša nada in edino upanje,
da pregovorim osebo Markoviča,
da se malo počaka, ali pa da kje
drugje istakneva denarja. Ako se
nama tudi to ponesreči, potem je
cilj našega potovanja izgreten in
midva se lahko mirne duše obesi-
va. Kje se pa pravzaprav nahaja-
va, kje je usidran naš brod?"

"Na zahodni strani pristani-
šča! Tu nekje mora ležati jadren-
jaša. Mislim, da bomo imeli sla-
bo in nemirno pot."

Veliki vojvoda je pogledal pro-
ti nebu. Bilo je že popolnoma
temno, dasi je bilo komaj šest
ura. Po nebu so se podili črni o-
blaki, ki so sagnili vse obzorje.
... veter je gonil oblake in jih
takrat so pa zablistele svetle zve-
zde kot električne iskre iz elek-
tričnega kolovozarja. Mesto Mahon
je bilo kot izumrlo; plinarnica, ki
je za pred tremi tedni ustavila
svoj obrat, ni dajala nobenega
plina. . . na ulicah se pa v temi
ni hotel nikdo pokazati.

"To mi ugaja, da nas nikdo ni

opazil," je godrnjal veliki voj-
voda. "Bodo vsaj lahko mirno
spali v zavesti, da bdi nad njimi
očetovsko oko skrbnega vladarja.
No sicer pa, bog mi je priča, da
moji podaniki niso posebno ne-
mirne narave!"

Senor Paqueno si je nataknil
na svoj nos kopalnik in gledal s
stegnjenim vratom v temno ulico,
ki sta bila po nji. Ulica je vodila
naravnost k pristanišču, odkoder
se je svetlikalo že morje. Ko sta
prišla na konec ulice, zagledala
sta obrise ne ravne velike jadren-
jaše, ki se je kibal na valovih;
naenkrat se je prikazala na jar-
boli medla in. Paqueno je poteg-
nil vojvodo za rokav in rekel:

"Tu je naš brod, visočanstvo.
Joaquinov nečak je obljubil, da
nam da ta znak."

Pospešila sta svoje korake in
prišla kmalu do samega prista-
nišča. Mala ribiška ladja se je zi-
bala na nemirnih valovih, da so
ječale vrvi. Približal se je ple-
čat človek, pogledal prišleca, po-
kloni se vojvodi in rekel:

"Vse je pripravljeno, visočanst-
vo!"

"Dobro, ljubi moj Domingo! Ti
si nečak mojega nadkuharja Jo-
aquina!"

"Da, visočanstvo!"

"Majorčani! Ali, ti Majorča-
ni. . ."

"Visočanstvo, jaz sem rojen na
Majorci, kakor moj oče in Joa-
quin. . . toda v srečo smo vai Mi-
norčani. . ."

"Torej to je že vaši rodbini
prirojeno. Bodi samo tak, kot so
tvoji sorodniki in stopi v moje
službo, na ta način boš najbolje
dokazal svojo udanost moji hiši.
Tvoj oče ni hotel na noben način
postati moj dvorni dobavitelj. . ."

"Visočanstvo. . . se je aku-
kal opravičevati. — Veliki vojvo-
da se je zasmejal:

"Nikar se ne opravičuj. . . Do-
mingo, jaz sem se le šalil. . . Naj-
večjo uslugo mi narediš, ako me
kakor hitro mogoče prepelješ tja
v Barcelono."

"Tako, visočanstvo, takoj! V
desetih minutah lahko odjadra-
mo!"

Z globokim poklonom je skočil
možakar na krov svojega broda.
Neakodno se je čutil, kaj naj bi
to pomenilo, da sta si visoka go-
sta izbrala ravno njegovo škati-
ljo za prevoz. Ko je istega dopol-
dne pristal v Mahonakem prista-
nišču, prišel je k njemu njegov
sorodnik Joaquin, nadkuhar ve-
likega vojvode in mu zaupno, da
jih ni mogel nikdo slišati, predlo-
žil, da prepelje ponoči velikega

vojvodo in ministra Paquena na
špansko obalo. Takoj v začetku
ni mogel niti verjeti, ako mu je
Joaquin prisegel, da je res tako,
se je samo čutil. Kaj za vruga
lilce veliki vojvoda v Barceloni?
Pa ako ima žetam opravka, zakaj
si je izbral ravno njega, Dominga
in njegovo akromno barčico? Ali
je to beg? Na vaa ta vpraša-
nja je odgovoril Joaquin, da je to
stvar samega velikega vojvode, ki
nikogar prav nič ne briga. Viso-
čanstvo želi, da nikdo ne opazi
njegovega odhoda; po dolgem
prekranju in obetovanju je
pristal Domingo na Joaquinov
predlog, dasiravno ni bila Barce-
lona v smeri njegovega potovanja,
ker je hotel obiskati balearske o-
toke.

Ko je sprejel zvečer velikega
vojvodo in njegovega spremle-
valca, še vedno ni vedel, kaj naj
vsa ta stvar pomenja; mislil si je
pa, da se je veliki vojvoda naveli-
čal vlade in Minorke, da zapušta
kakor toliko drugih Minorčanov
svojo domovino in si gre iskat sre-
če drugam.

Vojvoda in Paqueno sta govo-
rila na obrežju tiho in previdno.
Domingo je pa s svojim mornar-
jema pripravil ladjico za od-
hod.

"Danes je 28. februar" je re-
kel veliki vojvoda, "koliko bomo
rabili do Barcelone, Domingo?"

"Ako gre vse dobro, visočanst-
vo, smo pojutrišnjem jutraj
tam!"

"Torej imava še 13 dni časa!
Naš dolg zapade triinajstega, kaj
ne Paqueno?"

"Da, visočanstvo, trinajstega!"

"Torej, dvajset dni, ali ako
odračunamo še en dan poti do
Pariza, enajst dni! Jaz trdno u-
pam, Paqueno, da se nama posre-
di pri Markoviču, ali pa kje dru-
gje. . ."

"Morava upati, visočanstvo,
ker sicer. . ."

"Sicer sem končal svoje delo,
ki sta ga začela moj ded in moj
oče, moj stari Esteban. . ."

"Kakšno delo?"

"Da mučim vas, dragi moj Pa-
queno!"

"Toda visočanstvo!" je skoraj
v solzah zastokal Paqueno in si-
stnil vojvodino roko. "Visočanst-
vo. . . zakaj vendar niste pro-
dali Punte Hermose temu Baker-
ju!"

"Paqueno, Paqueno. . . ni-
kdar!" je odgovoril veliki vojvo-
da in potepil svojega starega
priatelja po ramenu. "Njemu na
prodam gradu nikdar. Ta naj
lilce smole in šeplo drugje!"

Senor Paqueno je takoj vadihnil
toda predno je mogel kaj odgo-
voriti, zadonel je iz jadrenjaše
glas:

"Vse gotovo!"

Veliki vojvoda je pomagal sta-
remu Paqueno, da se je akubal
čez ograjo in vrgel za njim nje-
go potno torbo. Potem je vprašal
Dominga:

"Takoj pridem, Domingo, ti pa
misli, da imaš na krovu Cezarja
in njegovo srečo!"

Sam sebi se je zasmejal, dvig-
nil se je preko ograje in skočil
s tako silo na krov, da se je pod
težino njegovega orjaškega tele-
sa zamajala ladja.

Domingo je v svojima mornar-
jema hitro odvezal vrvi in jih po-
tegnil na krov; s dolgimi drogi
sta odrinila ladjo, ki so jo zabela
počasi pomikali ob obrežju; toda
vel je ravno nasprotni veter, za-
to so šli jako počasi naprej. Ko so
se nekaj časa tako motali ob
obali, ujela so jadra pravi veter,
odrinili so od obrežja in ladja je
počasi plula po pristanišču.

V tem hipu se je pojavila na
obrežju temna postava. . . bila je
mala in plečasta in dirjala, kolikor
so jo nosile noge. Ko je prišla
do obale se je čul glas:
"Domingo, Domingo. . . ne-
kaj važnega ti moram izročiti, ve-
slajte proti pomolu."

Veliki vojvoda je takoj spo-
nal glas, bil je glas njegovega
nadkuharja Joaquina. Začutil se
je, kaj hoče ta človek tukaj, ho-
tel je že zakričati, a se je v zad-
njem trenutku premagal, ko se je
zavedal, da bi mogel kdo slišati in
spoznati njegov glas. Domingo je
stopil bližje, ga pogledal in pri-
čakoval njegovega povelja. . .

Vojvoda je prikimal, Domingo je
skočil h krmlin in vodil jadren-
jašo v elegantnem loku proti
proti pomolu, Joaquin je pa te-
kel, da bi došel na pomol v prav-
nem času. Ko se je brod približal
kaki tri metre k pomolu, kjer je
stal Joaquin, je ta dvignil roko,
zamahnil in vrgel. . . na krov je
padel črn predmet. . . V tem tre-
nutku je pa zavel močan veter,
jadra so se napela in jadrenjaša
je zdrnila akori pristanišču na
odprto morje. V par sekundah so
videli Joaquina samo še kot malo
točko, ki je kmalu popolnoma iz-
ginila v temi. (Dalje prih.)

SLIKE IZ NASELBIN.

Walsenburg, Colo. — Kot sla-
na rudarske organizacije me vaše
dolžnost, sporočiti v javnost, ka-
ko stavka pri nas napreduje. Ve-
čina premogarjev se nam je sedaj
pridružil, ki so dosedaj delali
izjemno, izvršili nekaterih Slo-
vencev, ki še sedaj opravljajo
delo najetelev in so največji pri-
vrženec kompanij. Za noben de-
nar ne gredo iz rogov, da bi se
pridružili našim vrstam. Večina
njih je bila prej pri SNPJ. Kljub
temu moram reči, da je stavka po
tej okolici 90-odstotna. Rojaki,
ki še vedno delajo, bi jih moralo
biti agram, da se na ponovni poziv,
ki smo ga izdali pred kakim ted-
nom, da se pridružijo našim vr-
stam, še vedno niso odzvali. Kar
je Slovencev, mislim, da se niti
eden ni odzval vabilu, akoravno
smo bili noč in dan na delu, da jih
pridobimo na svojo stran. Drugo
rodo so se odzvali po nekaterih
naselbinah 90-odstotno, drugje
celo stoođstotno, tako, da so mo-
rali mogoče zapreti rove in niti
eden ne dela.

Akacija, da jih pridobimo iz ro-
vov in na svojo stran, je bila te-
lavna, ker so nas državni "ran-
gerji" in kompanijski deputiji
neprestano zasledovali, povsod
trgali dobi nabite letake in celo
po mestu Walsenburgu. Drugo
jutro po nabitju letakov so trije
polisaži in šest polisaže šli po me-
stu in letake potrgali s stebrov.
Oni pač delajo, kar jim naroči
"Colorado Fuel and Iron Co., ki
menda dela zakone v Coloradu."

V nedelje dne 23. julija je bila
sklepana velika seja za vse pre-
mogarje v okolici Walsenburga.
Prišlo jih je veliko število ter
nas je bilo navzočih okoli tisoča,
poleg tega tudi nekaj senak. V
veliko začudenje smo videli, da
ne moremo v dvorano, ker je bila
pred vhodom vojaška straža s
strojnimi vojaškimi puškami in
revolverji. Zastržili so pooolpe
in celo ulice. Na ulicah je stala
mnogica in gledala, kaj bo sledi-
lo iz tega. Bilo je kakih 80 "ran-
gerjev" in navzoč je bil tudi nji-
hov vodja Pat Hanroek, ki se je
ponašal kot nekako veličanstvo.
Stražilo ga je kakih 40 "ran-
gerjev". Nastanil se je v Klain ho-
telu in k njemu so šli naši organi-
zatorji ter unijski advokat po jo-
jasnilo, zakaj ne pusti obdrža-
ti shoda. Rekli so mu, da je to
proti ameriški ustavi, ki jamči

vsojim državljanom, da lahko
država shode kjerkoli hoče in
kadar hočejo. Odrkel jim je ter
pojasnil, da jim ne dovoli seje,
ker ker tudi on lahko stori kar
hoče.

Torej vidite, rojaki, kako pra-
vico imamo tu v Coloradu. Zapi-
rajo naše organizatorje in zaved-
ne delavce kadarkoli se jim po-
ljubi. Rojaki po državi Colorado,
glejte, koga boste volili pri pri-
hodnjih volitvah v jeseni. "Ran-
gerje" moramo odpraviti in po-
meti sedaj v vsaki, ki se ne zme-
nijo za ustavo Unije, od gover-
nerja pa doli do najnižjega javne-
ga uradnika. Izvoliti moramo lju-
di, ki bodo delavstvu naklonjeni,
ne pa takih, ki bi vas ob času
stavke potopili v ilici vođe.

Rojaki, ki še delate po premo-
gorovih, pustite dele in pridruži-
te se nam, ker ni več daleč do
smage. Glejte, da ne bo prepozno
in se ne boste potem bridko keša-
li. Dan plačila nikomur ne izo-
stane, tako tudi ne bo nekemu tu-
kajšnjemu najetelev in celo za-
časnemu agentu, ki je dobavljal
najetelev za kompanijo. Sedaj, ko
so šli drugi rojaki na stavko, pa
je šel on po drugih naselbinah, is-
kati primernejši prostor. Rojaki
po južnem Coloradu gotovo po-
znate Cirila iz Terbovalj, saj delal
je malone po vseh tukajšnjih pre-
mogorovih.

Vai, ki ste še na delu, torej pri-
stopite v naše vrste, ne dajte se
slepti od mogotcev, ki vam ob
času stavke obljubujejo gradove
in pristave, samo da bi vas pridobi-
bili, da jim pomagate združiti
stavko. Po končani stavki pa itak
veste, kaj vam dajo: pogosto ni-
ti toliko, da imate za pečen krom-
pir.

Pozdrav stavkarjem širom A-
merike. — Stavkar.

Riverdale Park, Utah. — Še vai
samo na stavki, kot smo bili 1. a-
prila, in tako bomo vstajali do
konca. Nekaj najetelev seveda ne
menjka, da s opravljanjem dela
akodujejo sebi in nam, kar vse je
posledica njihove temne nezaved-
nosti. Pa tudi takih je bolj malo,
kar je razvidno iz tega, da kom-
panije pošiljajo po vseh krajih
svoje agente, da nabirajo stavko-
kaze. Tukajšnja Independent
Coke in Coal kompanija je poslala
svojega agenta v Chicago, da je
tam nabral 108 najetelev, seveda
pod drugim izgovorom. Kot da
gredo stavkokaziti. Obljubljal jim
je baje delo v neki sladkorni to-
varni, milje prohod Salt Lake
Cityja. Od vseh teh 108 najetelev
jih je prišlo 22 do kompanijske
postaje Kenilworth J. Tu jih je
čakal superintendent ter jim po-
vedal, da bodo šli delat v premo-
gorov. Šli so pod nadzorstvom
državne milice na 5 avtomobilih
v korotiče. Med onimi petimi
vozniki sta bila tudi dva Sloven-
ca.

Najeteži iz Chicago so do-
bili brezplačno vožnjo in povrnili
je oblačila iz kompanijske prodajal-
ne, sploh so dobili tisti dan vse
brezplačno, drugi dan pa so me-
nili tebinš šli iz kempe za bolj
poštenim delom. Tako smole ima
kompanija s najeteži.

Na železniški postaji v Helper-
ju, Utah, je tudi stavka. Tudi
tam ličejo podjetniki najeteže.

Dobili so enega v Salt Lake
Cityju ter ga z veseljem sprejeli.
Ko mu je bos pokazal, kaj ima za
delati, mu je pa odgovoril, da ne-
zna popravljati lokomotiv, nje-
gov poklic da je brivec, ter ga li-
hko obrije, ako hoče. Pa naj še
kdo reče, da ga ne pišnejo.

Pozdrav vsem stavkarjem. —
Stavkar.

Oakeburg, Pa. — Da ne bodo
rojaki po drugih naselbinah mor-
da mislili, da smo se oplašili mili-
ce in pričeli s kopanjem premo-
ga, si štejem v dolžnost, da se o-
glasim in poročam o tukajšnjih
razmerah. Kar se tiče stavke, mo-
ram reči, da je popolna. Stojimo
trdno kakor v začetku in tako
moram reči, da bomo stali do
konca. Najetelev nimamo in tudi
kompanijskih pretepačev ne, ta-
ko da dosedaj še nismo imeli ni-
kakih nemirov, kar upam, da jih
tudi pozneje ne bo.

Mislim, da je rojakom že pre-
cej znano, da nas je guvernir ob-
daril s državno milico. Sporočati
moramo, kako so bili ti gentleme-
ni sprejeti; v soboto dne 22. jul-
ija je došel vlak na tukajšnjo po-
stajo s celim transportom municij
in živčev, ovsem, slamo, ko-
nji in vozovi. Na kratko poveda-
no, izgledalo je tako kot bi se se-
lila tropska ciganov. Kolikor smo
uvideli, so bili tudi od tukajšnje-
ga superintendenta le hladnokrv-
ni sprejeti. Možakar se je menda
izrazil, da tu ne potrebuje nikake
milice, da ima tu mirne ljudi in
dobre delavce, ki so vsaki dan

priljubljeni pričeti s delom, ka-
kor hitro bodo operatorji podpisa-
li pogodbo s U. M. W. of A. Prej-
da on nikogar ne bo sili, da bi
šel delat, dokler stavka ni popol-
noma končana. Koliko je na tem
resnice, seveda ni znano, ker dan-
danes je težko verjeti, kar človek
sliši le od drugih ljudi. Ne-
kdo pove tako, drugi pa drugače,
sato ne smem trditi, da je vse res-
nica. Vendar pa je resnica, da
superintendent ni dovolil milita-
rjem, da bi postavili šotore na kom-
panijsko zemljo, da so si končno
moralii najeti zemljo od nekakega
farmarja, da so si lahko postavili
šotore.

Koliko časa bodo tu, še nihče
ne ve, sicer jaz mislim, da dolga
ne, ker nimajo ničesar tu delati.
Brkone bodo kmalu pobrali šila
in kopite ter šli nazaj odkoder so
prišli.

Toliko na znanje rojakom za
danes; če se bo položaj kako dru-
gače zasuka, bom še poročal.
Stavkarji, držimo se trdno v na-
ših vrstah, ker zмага je že tako-
rekoč v naših rokah, kar so naši
iskoristevalci sami pokazali, da
so se poslužili našega sredstva
za odpravo naše organizacije,
da bi nas s tem pahnili nazaj v
sujnost. Bodimo prepričani, da
tudi a tem zadnjim sredstvom ne
bodo premagali čvrstih naših vrst
in nas prisilili, da bi odnehali od
naših upravičenih zahtev.

Pozdravljam stavkarje širom
Amerike. — Andrew Ortar.

Huntington, Ark. — Bilo je že
poročano, da je pri nas stoođstot-
na stavka, in kakor jaz vem, je
res stoođstotna, kajti noben uni-
ski mož ne dela. Približno celo
kurjači in delavci pri sesalnikah,
Nemirov nimamo in priganjave
tudi ne; v naši naselbini ni naje-
telev.

Dobro se nam ne godi rudar-
jem v tej stavki, posebno takemu
ne, ki pred stavko ni delal. Jaz
naprimer sem napravil tri mesece
od dne 16. do 18. januarja, kar so
bili moji zadnji trije dnevi, da
sem slušil. To je bilo pri rovu št.
6, sedaj pa je preteklo šest ted-
ni šest mesecev, da sem brez dela.
Kako mi je preteklo teh šest me-
secev! Šla sta februar in marec,
pa sem rekel, naj gresta po isti
poti še april in maj. Vprašal sem
se, če sta res že nastopila junij in
julij, pa so mi povedali, da bo še
kmalu avgust, to je mesec hude
vročine, ki se nam obeta. Tako je
preteklo šest mesecev.

Pozdravljam vse zvezdne stav-
karje po Ameriki. — Stavkar.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, amali, sladkor
in vse druge potrebščine. Poskusite in
se prepričate, da je doma pri nas,
kuhanje piva le najboljši in naje-
naki. Dobiti je tudi zbirko sodov,
steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po po-
šti, točno v vsa kraja.

Groceries, sladkorjem in v pro-
dajalno šoleminu dano primerno po-
st po pri vaših naročilih. Pišite po
informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

PHILADELPHIA

Medicor 15,000 ton.

Pinje Aug. 15 in Okt. 1.

Parnik Philadelphia je en
najhitrejših, večjih in izvrstno
vzrejenih parnikov med New
Yorkimi in sredozemskimi po-
slovanja.

Za ceno in rezervacije prija-
vite se pri domačemu zastop-
niku ali pa pri

JOHN J. DWYER, Gen. Agent,
15 West St., New York.

K. W. KEUFF, Gen. Western
Pac. Agent, 150 N. La Salle St.,
Chicago, Ill.

Kadar mislite na stari
kraj, mislite na

slovensko banko

ZAKRAJSEK & ČESARK

70—9th Ave., New York City.

Ova polija denar v stari kraj
potom lastnih direktnih vez-
s pošto in sanesljivimi ban-
kami,

predaja porokredne listine za
vse važne prekomorske linije
za potovanje v stari kraj in
od tam sam,

izdeluje listine za dobavo cest
in stavek kraja in druge no-
tarske listine.

Za nadaljnia pojasnila se obr-
nite na zgornj navedeni na-
slov.

Postrežba točno in solidno.

F. M. Dostojevskij:
BESI
Roman v treh delih.
Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Govorica pravi, da mu
zdaj nikakor ne manjka poguma, temveč da laže
na vseh zaslišanjih ter se s slovesnostjo in upom
pripravlja na bližnjo raspravo; celo govoriti mi-
ali pred sodiščem. Tolkačenko, ki so ga prijeli na
kmetih deseti dan po njegovem begu, se vede so-
razmerno ponolnje ter govori brez laži in zavi-
janja vse, kar ve; namesto da bi se opravičeval,
priznava z vso akromnostjo svojo krivdo. Govo-
rnika šilica tudi njemu ne da miru: mož besedu-
je mnogo in s naslado, kadar pa gre za poznanje
ljudstva in njegovih revolucionarnih elementov,
ljubi celo pozo in hlepi po efektih. Baje se ta-
kiste pripravljajo govoriti pred sodniki. On in Ipu-
tina vobče nista bogve kako nplašena; kar čudno
se zdi človeku.

Ponavljjam, stvar še ni končana. Zdaj, po treh
mesečih, si je naša družba oddehnila, okrevala in
apet zalivila ter ima svoje lastno, tako neodviano
mnenje, da vidijo nekateri v Pjotra Stepanoviču,
ako ne genija, pa vsaj "genialna sposobnost".
"Da, da organizacija!" govore v klubu pomen-
ljivo dvigaje kazalec. Vse to je kajpak zelo ne-
dolžno, in mnogo jih vobče ne govori tako; na-
rebe, po sodbi drugih se siliva v tem človeku ostrina
razuma s popolnim nepoznanjem resničnosti,
strašnim pomanjkanjem zmila za dejstva in spa-
kobnim, topoglavim enostranstvom, kar vse rodi
seveda neznansko lehkomišelnost. Glede nje-
gove naravnostne vrednosti, so vai edini; o tej se
nihče ne prepira.

Res ne vem, koga naj še omenim, da nikogar
ne izpustim. Mavrikič Nikolajevič se je za sme-
rom poslovil od našega mesta in odpotoval v dru-
ge kraje. Stara Drodova je postala slaboum-
na. . . Le eno, mrklo istorijo imam še povedati.

Varvara Petrovna se je po pritrvi iz Ustjeva
ustavila v svoji mestni hiši. Vse hkrati so jo ob-
sule nabrane novice ter jo globoko pretresele; za-
klenila se je v svojo sobo. Zvečer je bilo; trud-
nost jo je silila k zgodnjemu požitku.

Drugo jutro je hliana s skrivnostnim obratom
izročila Darji Pavlovni pismo, češ da je prišlo še
snoči, toda pozno, ko so vai že spali, tako da si je
ni upala buditi, in ne s pošto, ampak v Skorečnik-
ke, po neznanem človeku, v roke Alekseja Jegeri-
čiča; Aleksej Jegerič ga je snoči nemudoma pri-
nesel v mesto, izročil ga nji ter se vrnil graščino.

Darja Pavlovna je s utripajočim srecm dolgo
gledala pismo, preden si ga je upala odprežati.
Vedela je, da ji piše Nikolaj Vasevledovič. Pre-
brala je naslov na bvitku: "Aleksej Jegeričič za
Darjo Pavlovno. Tajno."

Naj sledi to pismo dobesedno; niti najmanjša
napake ne popravim v slogu mladega ruskega ple-
miča, ki se vzlie vsej evropski izobrazbi ni dopuš-
materinščine:

"Mila Darja Pavlovna,

"Enkrat ste hoteli priti k meni sa "usmi-
ljenko", in moral sem vam obljubiti, da pošljem
po vas, kadar bo treba. Imam še dvajsettisod
rubljev; odpeljeva se in bova šilava tam do smrti.
Nikoli nikamor ne maram odendot.

"Kraj je zelo dolgočasen, soteska je; gore
stiskajo pogled in misel. Mračno je tam; izbral
sem si, ker je bila hišica naprodaj. Ako vam ne bo
povšeči, jo prodam in kupim drugo v drugem
kraju.

"Bolan sem, toda halucinacij se upam otre-
sti v tamkajšnjem zraku. To je fizično; moralno
veste sami vse; — samo — ali je res vse?"

"Povedal sem vam marsikaj iz svojega živ-
ljenja; ne vsega. Niti vam ne vsega! Da, res; po-
trjujem vam, da sem po svoji vesti kriv ženino
smrti. Niva se videla od tistih dob, in zato vam
potrjujem. Kriv sem tudi pred Lizaveto Nikola-
jevno, ali to veste, kaj ste povedali akoraj vse na-
prej.

Rajši ne pridite. Da vas vabim k sebi, je